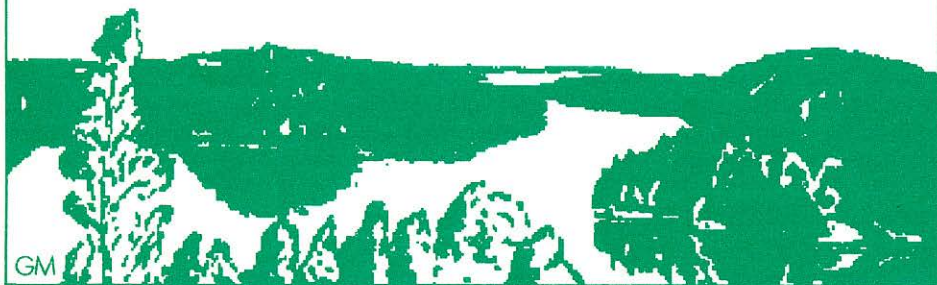
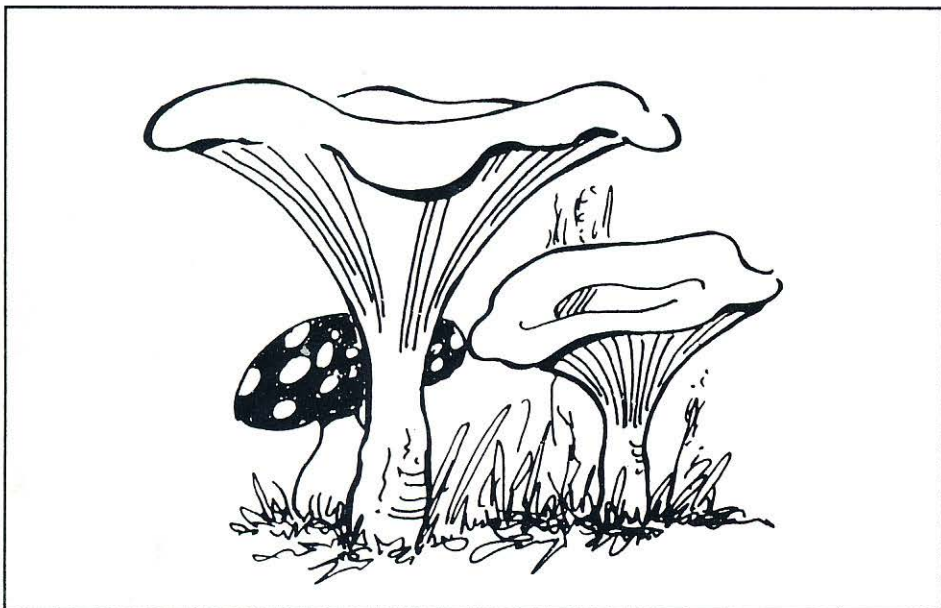

BOTVIDSBYGDEN

NR 2 1994

Den vanliga kantarellen, som är en av våra mest använda matsvampar, är mycket lätt att känna igen och alla kan känna sig trygga när de plockar den. Den är vacker att se på och välsignat fri från mask. Den är läcker stekt eller smörkokt och lämpar sig också bra till inläggning i ättika. Den kan bara förväxlas med den starkare orangegula och mer regelbundet byggda falska kantarellen, men även den är ätlig, om än inte lika god.

Sune Wehlin, ordförande

Glädjeämnen och bekymmer – men mest glädjeämnen i alla fall!

Mycket sol och värme, men också regn och kyligt väder, har vi fått uppleva sedan senaste numret av Botvidsbygden kom ut. Aldrig har väl solen bränt så hett, och de ofta upprepade varningarna för ett alltför flitigt solbadande har säkert varit befogade, även om det ibland kan vara svårt att följa dem under jakten efter den där riktiga solbrännan.

Gruppbesöken på Trädgårdstorp ökar ständigt. Daghem och lekskolor ser vi ett par gånger i veckan, och rena studiebesöken blir allt vanligare. I början på maj hade vi besök av en fransk skolklass under ledning av lärare från Storvretsskolan. Sedan följde Stuvsta-Snättringe PRO, Öppna förskolan från Tullinge Centrum med barn och föräldrar och slutligen KomVux med en grupp invandrare från Alby. Pensionärshemmen Orren och Allégården, gjorde i våras sina vid det här laget obligatoriska besök, och den 22 september återkom Allégården, sedan de boende själva bett att få göra även ett höstbesök. Deras uppskattning av det hembakade doppet till kaffet och musiken är hjärtlig och närmast översvallande.

Våra egna arrangemang för allmänheten möts som vanligt av stort intresse. Midsommarraftonen, som följde efter en regnig period, började lätt fuktig på morgonen, för att via lätt molnighet vid middagstid övergå till strålende sol och fint väder under eftermiddagen, lockade återigen stora besökskaror.

Tombolalotter och amerikanska lotterier gick som smör i solsken, och den ekonomiska behållningen hjälper oss ytterligare ett steg mot att kunna klara vår andel av en kommande tillbyggnad av logen.

Under juli och augusti har vi haft öppen kaffeservering i logen, då även de gamla torpen visats för de besökare som så önskat. Besöksfrekvensen har varierat påtagligt och badvärdet har i början konkurerat, medan regnvädren i slutet av perioden ibland har avskräckt från besök. Trots allt ger kaffesöndagarna en fin PR för föreningen.

Hembygdsdagens dag den 7 augusti, då de besökande guidades i stugorna och fick studera olika hantverkare i arbete, lockade c:a 150 gäster. Den ekonomiska behållningen då, liksom vid Kulturhusens dag den 11 september, utgjordes huvudsakligen av försäljningen vid den flitigt besökta kaffeserveringen. Det senare arrangemanget som i år kombinerades med Spelmansstämman, lockade ett 25-tal spelmän från olika orter runt Stockholm.

Forts. nästa sida ►►►

BOTVIDSBYGDEN

TIDSKRIFT FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLES MEDLEMMAR

ANSV. UTGIVARE: Sune Wehlin

REDAKTION: Ame Mattsson, 08-530 371 16, Rune Engström, 08-91 10 92

Sista manusdag för bidrag till nr 3 1994 är den 15/11 1994

Uppskattningen och trivseln verkade vara lika stor hos både spelmännen själva och åhörarna. Vårt mycket duktiga folkdanslag gjorde vid Kulturhusdagen, liksom vid midsommarfesten, högt uppskattade uppvisningar. De är en verklig tillgång för föreningen!

I samarbete med Kulturnämnden har Hembygdskommittén under hösten haft besök av fyra klasser från skolor i Botkyrka, där eleverna fått pröva på något av hushållsgöromål och arbete i det gamla torpar- och bonde samhället. Kardning, spinning, bandvävnad, kafferostning, malning och enklare smide stod på dagsprogrammet, liksom studier av gammal uppvärmnings- och belysningsteknik. Brandrisken, som är förenad med den öppna elden, samt olika redskap för eldsläckning berördes också.

Som synes har aktiviteten vid Trädgårdstorp varit omfattande, och vi har haft mycket att glädjas åt. Men allt har inte varit glädje under året. Tidigt i våras fick föreningen från kommunens tekniska förvaltning en räkning på väggkostnader inom planområdet på 316.000:- kronor. I huvudsak innebär arbetena upprustning av Norra Parkhemsvägen med bl.a gångbana längs ena sidan av vägen. Samtal med och protester hos ordföranden i tekniska nämnden och kommunalrådet Nils Oskar Nilsson ledde primärt till uppskov med betalningen, men ingen befrielse. Då ärendet, trots löfte från NON, ej

fördes vidare ställdes en skrivelse till kommunfullmäktige om i första hand befrielse från avgiften, och i andra hand ett kommunalt bidrag motsvarande det avkrävda beloppet. Senaste budet från kommunen är ett förslag – som när detta skrives ännu ej tagits av kommunstyrelsen – innebärande uppskov till 1/1 1998, varefter betalning skall ske med en 15-del av beloppet per år. Gillets område består av fyra avstyckade tomter, vilka i detta fall jämsställs med villatomter. Intressant är att hela Trädgårdstorpområdet på lantmäteridistriktets karta i Södertälje är inringat av ett grovt streck och färgat i mot kartan avvikande färg samt betecknat med "Kulturområde". Föreningen är befriad från fastighetsskatt, och betraktas i detta hänseende således inte som en villatomt. En sammanläggning av tomterna till en fastighet pågår. Förhoppningen är att detta skall påverka storleken på den avkrävda avgiften, om nu inte i framtiden en befrielse kan ske. Nog vore väl detta det rimligaste! Sista ordet är med säkerhet inte sagt ännu.

Glädjeämnen och bekymmer, men mest glädjeämnen i alla fall! En av de största är alla de medlemmar, som ställer upp på så många olika sätt och arbetar för alla våra skiftande aktiviteter. Skaran är stor och duktig, men det finns plats för ännu fler. Har DU inte varit med hittills, så ställ upp någon gång, och jag tror att Du kommer att ha roligt och trivas med oss! Välkomna i gemenskapen! ■

BILDER TILL "ORD OCH BILD"

En vädjan från Ingrid Engström som samlar bilder och med hjälp av dessa beskriver så mycket som möjligt av vad som händer i vårt Gille. Det kan t.ex vara foton från såväl fester som arbetsverksamhet, dansuppvisningar eller utfärder m.m.

Tag gärna kontakt med Ingrid per telefon 08-91 10 92 eller sänd bilderna till henne med notering om var och när de är tagna.

Ingrids adress: Eklångsvägen 10, 120 51 Årsta.

Kristina jobbar med att slunga honung ur vaxkakorna.

Foto: Ingrid Engström

"Bisysslor" på Trädgårdstorp

Vi träffades en dag, Kristina Szykier och reportern. Uppgiften var att utforska något om de många tusen medarbetarna i Gillets bigård.

Kristina arbetar hårt med att mata och ta mat ifrån de små. Årets skörd blev 15 burkar. De skall säljas vid julmarknaden. Men Kristina är bekymrad. De "fagra blomsterängarna" i omgivningarna blir mer och mer ersatta av gräsmattor och asfaltstråk. Bina får leveranssvårigheter.

Bina är en sevärdhet för de många besökarna på Trädgårdstorp. Midsommaraften kommer

Freddy Duwe från Tumbaortens biodlarförening och hjälper Kristina med informationsmaterial och information till besökarna. Den dagen kommer flera hundra för att se och höra. I biodlarföreningen är Kristina sekreterare (för att träna protokollskrivning på svenska). Som så många andra på Gillet börjar Kristina bli till åren.

– Kanske orkar jag till 70, men det behövs ersättare.

Gillar du ett intressant sommarjobb, tala med Kristina. ■

Rune Engström

JUBILEUMS FEST 45 år

Text: Janne Karlsson

Några dagar efter det att Botkyrka Hembygds-gille firat sitt 45-årsjubileum, frågade Arne Mattsson mej om jag ville skriva något om detta.

Jag hade skrivit om 40-årsjubileet, vilket han tydligen varit nöjd med. Att bli uppskattad av en sådan duktig person, värderar jag högt. Dessutom har han så mycket att arbeta med inom föreningen. Därför vill jag försöka avlasta honom en del arbete, om det kan vara till någon hjälp.

Vill först göra en liten tillbakablick på 40-årsjubileet, som firades i Broängsskolan i Tumba, 18/2 1989. Föreningen bildades som bekant 7/1 1949. Cirka 100 gäster hade kommit. Eskils orkester svarade för dansmusiken och Arne Trobell med fiol spelade när Ingrid Avelins flickor dansade uppvisning.

På grund av den tidiga tiden på året, snöade det ganska kraftigt på hemresan. Återblicken gör jag med tanke på alla som inte var där, och många närvarande kanske redan glömt vad som hände. Man kunde också få en bra återblick på allt som Gillet åstadkommit under sina 40 år. Det fanns mycket att titta på, foton m.m. En gammal trattgrammofon fanns också med. Hade jag i förväg vetat om att jag skulle skriva om 45-årsfesten, hade jag under festens gång kunnat notera några minnesstolpar. Nu får jag gräva i minnet av vad jag upplevde denna kväll. Tyvärr glömde jag i bråd-

skan att få med mej kameran. Bilder väcker som bekant minnen till liv.

Denna gång skulle 45-årsjubileet firas på Trädgårdstorp. Som alltid när det gäller stora fester brukar det komma en inbjudan, så även denna gång. Så här löd den:

Botkyrka Hembygds-gille Jubileumsfest 45 år 94-05-07 kl. 18.00 på Trädgårdstorp. Förrätt, Varmrätt, Efterrätt. Vin/Öl/Cider. Kaffe. Kostnad 125:– Senast anmälan till Bror Årbro, 25 april.

För egen del var det nära att jag inte kommit med. Hade förlagt inbjudan och glömt sista anmälningsdagen. Ringde Ingrid Avelin och fick veta datumet. Först en dag i efterhand tog jag kontakt med Bror Årbro, och hygglig som han är fick jag komma med. Så stor i maten var jag väl inte utan att det skulle räcka till. Kanske jag samtidigt kunde hjälpa till med något. Ingrid Avelin skulle vara på Trädgårdstorp tidigare än kl. 18.00, då hennes flickor skulle ha dansuppvisning innan maten, och hon ville förvissa sej om att alla hade kommit.

Vi åkte tillsammans, vilket gjorde att även jag kom i god tid och kunde hjälpa festkommittén, som bestod av Bror Årbro, Siv Johansson och Ulrika Nilsson. Det arbetades för högtryck, mycket skulle hinnas med innan gästerna kom. Men det var flinka fingrar och händer som jobbade, och det gick som en dans. Och begreppet dans är något dom är vana vid. Organisation är också A och O i sådana sammanhang, och det hade den här gruppen lärt sej. Det var inte bara i köket det skulle jobbas, även matborden skulle dukas, och placeras blommor på.

En kul grej var att placera ut små lappar med texter att läsa. Dom placerades under och på faten, under stolen och under bordet. Och nog var det trevliga små textramsor man kunde läsa. Tag t.ex denna lapp som låg under bordet: "Ja motionerandet det är nyttigt för kroppen, man rensar blodet och blir så klar uti knoppen, och framför allt brukar det förbättra aptiten. Skål på Er alla, det här var slutet på biten". Sånghäften fanns också tillgängliga för varje gäst. Mycket duktiga textförfattare hade gjort trevliga texter till

Forts. nästa sida ►►►

gamla kända melodier. Alla kunde vädra lungorna.

Klockan närmade sej 18.00, och gästerna skulle komma. Jag hade som uppgift att bära ut och servera drinkar. Solen strålade och det passade bra, att servera dessa utomhus. Två sorters drinkar serverades, en med alkohol och en utan. Vid sidan om mej satt Bror Årbo och tog upp avgiften. Vi hade dukat för 46 st. och alla tycktes komma. Ett litet antal med tanke på allt som bjöds.

Solen strålade i kapp med gästerna som nu började så sakteliga komma vandrande från P-platsen upp till den plats där Bror och jag befann oss. Snyggt upplädda vore samtliga, nu skulle dom inte drillas av Lars Ax och hade därför lämnat blästället hemma.

Innan vi gingo in till matborden hade Ingrid duktiga flickor en dansuppvisning med en låt som kallades "torpsvängen". Låten tillägnades Gillet, och Arne Trobell på fiol stod för musiken. Därefter ställde flickorna sej på två led, där gästerna kunde passera emellan.

Innan man gick till de med blommor vackert pyntade borden skulle det utses vilken dam respektive bordskavaljer man skulle sitta tillsammans med. Det gick till på så sätt att det i två olika skålar fanns endast två lappar med samma ord betydelse. Dock ej gästens verkliga namn. När vi väl satt oss till rätta vid borden, visade det sig att min bordsdam hette Marianne Wehlin, fru till vår duktiga ordförande Sune Wehlin. Och eftersom vi aldrig träffats förut, hade vi mycket att fundera ikring och prata om.

Aptiten hade hunnit växa, för det visade sig att maten var försenad. Föraren i leveransbilen hade först inte hittat till Trädgårdstorp, utan kört omkring i Tullinge, innan han kom till oss. Men den som väntar på något gott väntar aldrig för länge, som det så vackert heter. Det var också ganska tyst i början när alla lät sej väl smaka av den goda maten, som sköljdes ner med dom drycker som fanns till hands. De flesta valde vinet, vilket efter hand lättade på stämningen. Det klingade i något av glaset, det var vår ordförande som hade något att säga. Han var naturligtvis glad och tacksam för allt arbete som gjorts, och för den fina sammanhållning som fört Botkyrka Hem-

bygds gille till den position som den har i dag. Ett särskilt tack riktade han till vår spelman Lars Eriksson, som tjänat Gillet så troget i 22 år. Han fick mottaga Gillets förtjänstecken. För sina många och förtjänstfulla insatser i Gillet utsågs Rune Engström till hedersmedlem.

Måltiden avbröts då och då med allsång från de sånghäften som fanns på borden hos var och en. Alla kunde sjunga med, sammanlagt sjöngs det 11 låtar. En honnör till dom duktiga textförfattarna. Dom små textlapparna lästes också upp. Stämningen var på topp, vem har tid att ha tråkigt på en sådan fest som denna. Men nu blev det tyst ett tag, ty från köket kommer det ett tåg damer, som om det vore Lucia. Och i spetsen går Arne Trobell med fiol, och spelar dagen till ära, en egen komponerad vals. Det skulle serveras glass. Det smakade bra, trots att vi redan var sprängfyllda av all den goda maten. Glassen kanske svalkade ner något av all den värme alla kände.

Alla var fortfarande uppåt, när det var dags för avdukning. Dom som inte fick plats med avdukningen, tog sej en nypa frisk luft. Det var fortfarande vackert och skönt ute. Vi hade haft tur med vädret.

Efter avdukning och iordningställande av bord och stolar, skulle så dansen börja. Många väntade nog på det ögonblicket. Alla kavaljerer bjöd nu upp sina bordsdamer till kvällens första dans, när nu Eskil med son Crister, klämde i med en härlig vals. Därefter blandades gammalt och modernt. Och det glädde säkert nog många att dom fick svänga runt till moderna låtar.

Efter hand vandrade gästerna ut och åkte hem. En del stannade kvar och dansade folkdanser. Lars Ax var en bland dem. Nu kunde han själv vara med och dansa. Ingrid Avelin och jag hade gått ut i köket och hjälpte festkommittén med disk och städning. Efter någon timma var vi också klara att åka hem, klockan var då halv två, och det var ordentligt mörkt.

Kanske någon tycker att jag skrivit för mycket, men det är något av vad som hände. Dom som inte kunde komma nu, får väl försöka vara med när Gillet firar 50-årsjubileum. ■

–Äntligen ett tyg som passade!

Text: Ingrid Avelin

VÅREN BLEV EN HEKTISK TID. Juniorerna hade växt och dräkterna blev för små, många i barngruppen hade ingen dräkt. Tyget hade tagit slut och jag har sprungit ut och in i flera affärer för att söka något liknande. Inte ens besök i "Tygriktet" i Boråstrakten under semestern har givit resultat. Men – efter tips om en affär i Sundbyberg och några besök där fann jag tyg som passade. Med hjälp av Elsie Karsbrink kunde vi fördela tyger till både fredags- och tisdagsgrupperna. Den nya dräkten invigdes på Tullingedagen 28/5 då barn- och juniorlagen visade några danser. Även vuxenlaget gjorde en uppvisning. Söndagen efter, 29 maj, var det Hembyggsdag på Trädgårdstorp och även här visade alla dansgrupper upp ett program.

På kvällen arrangerade Gillet Distriktets terränglöpning vid Brantbrink i Tullinge och både vuxna och juniorer deltog. Lördagen den 4 juni var det Ungdomsringens dag på Skansen. Nybroplan fylldes av barn och ledare i färggranna dräkter. I år hade Botkyrka med en liten "prärievagn" med Botkyrkaemblem och vår "mascotdocka". Gunnar Zethræus har hjälpt till att få bågar på vagnen, som tyget skulle spännas över (tack för det Gunnar).

Kl. 10.30 var det så avmarsch mot Skansen till Solliden där Hans Alfredsson hälsade oss alla välkomna. Därefter dansade alla familjesex-

tur på planen bredvid Sollidensscenen, varefter vi i sladdar drog iväg till den gård, vi blivit tilldelade att dansa på.

Botkyrka tog sig fram till Skånegården, men det visade sig att en gås låg på ägg! och hon fick inte störas varför vi fick använda Oktorpsgården i stället. Tyvärr hade Anna L blivit sjuk och således fattades en i uppställningen, men Natalie H, som kommit för att se på, räddade situationen. Solen lyste och det var nog bra för inte var det lätt att dansa på alla kullerstenarna som fyller Oktorpsgården – dessutom sluttar marken. Det gick dock fint, stämningen var god bland både dansare och publik, och vi drog en lättnadens suck att det inte regnade.

Efter att ha fått varsin glass, skiljdes alla för att titta på djuren, äta matsäck eller deltaga i någon av de andra aktiviteterna.

På hemvägen passade Gunnar och jag på att heja på löparna, som passerade Djurgårdsbron, ty det var Stockholm Maraton denna dag.

Ännu en gång, 23 juni, var barn och juniorer i farten. Orren och Allégården i Tumba firar sin midsommar dagen före midsommarafton och det har blivit tradition att Arne, Marjatta, Eva och juniorerna gläder de gamla med spel och dans. Då infinner sig också känslan att midsommar nalkas. Dagen avslutades med att klä midsommarstången på Torpet.

lars – Gunnar Lindström demonstrerar smedjan för eleverna.

Foto: Rune Engström

Hundra skolbarn kom till Trädgårdstorp

I BÖRJAN AV SEPTEMBER inträffade Botkyrkabarnens besöksdagar på Trädgårdstorp. Barn kom från Tullingebergsskolan, Grindtorpsskolan och Brunnaskolan. Klasserna delades upp i grupper och fick besöka Slätten, där Eva Sandin berättade om torparens mat-sedel. För att festa till det fick barnen rosta kaffe, mala och koka.

I Trädgårdstorp tog Ingegerd Lindström och Elsie Karsbrink emot. Barnen fick prova att spinna bl.a. I smedjan visade Lars-Gunnar Lindström hur man i smedjan klarade av reparationerna på gården. På Högbrink blev det

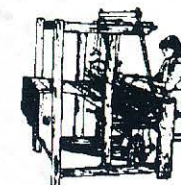
information om Skärmutställningen "Granne med Trädgårdstorp" och de nya skyltskåpen med ransoneringskort från världskriget och arbeten från skolan, för länge sedan.

Höjdpunkten: Medarbetarna Lars Boman, Gunnar Avelin och Bror Årbro hade tagit fram vår gamla brandsläckningsmaterial och nu fick eleverna visa hur man släcker bränder.

Ytterligare medarbetare var Sune Wehlin (samordnare), Ingrid Engström, Marianne Wehlin, Birgit Boman, Gunborg Eriksson och Rune Engström.

Några ord om hemslöjds-inventeringen i Södertörn

Av Mattis Hörén

Då Centralkommittén för hemslöjdens befrämjande i Stockholms län våren 1929 beslöt verkställa en inventering av den gamla hemslöjden inom länet, var det många, som tvivlade på ett positivt resultat härav. "Vad skall det tjäna till", sade somliga. Andra förklarade: "Det finns ingenting kvar av det gamla numera, ty vi bo för nära storstaden. För övrigt finns knappast något intresse för hemslöjd i vår tid."

Det är ju inte mycket uppmuntrande, men med landshövdingenskan Edén som livligt intresserad ordförande i den för inventeringen tillsatta kommittén samt med statens hemslöjdsinstruktör, fru Stina Rodenstam, som instruerande ledare vid starten, börjades arbetet i Sorunda och Ösma den 4:e mars 1929. Hit hade dessutom samlats ombud från olika socknar i Södertörn för att få instruktioner och för övrigt se, hur arbetet skulle gå till.

Bakom valet av startplats låg – det måste erkännas – en liten smula beräkning. Sorundabygden är ju vida omkring känd som en guldgruva för gamla kulturskatter. Här ha bönderna brukat sin jord och bott på sina gårdar generation efter generation, här ha kvinnorna sätt och berett sitt lin till brudlinnen och utstyrlar, här har mor själv klippt sina får och berett ullen till såväl fars fina kyrkrock som till de slitstarka vadmalskläderna för vardagens grovssylor. Kunde man blott få ett rikt "byte" här, skulle detta verka väckande och stimulerande även på andra orter. Så var beräkningen, och den slog inte fel!

Meningen med inventeringen var först och främst att söka reda på alla gamla, på orten tillverkade textilier – såsom "gamla" betecknades de, som voro över femtio år – i och för fotografering och beskrivning. För det andra hoppades man få fastslaget, vilka slöjdlaster, som varit karaktäristiska för de olika orterna,

och slutligen var syftemålet att genom den gamla slöjden tillföra nutidens hemslöjd uppslag och impulser.

Skred man till verket med en osäker känsla, huruvida man skulle lyckas eller ej, gav redan första dagens arbete ett överväldigande resultat. Skåp och kistor öppnades beredvilligt, och så småningom hopades färgrika schalar och kjolar, linnevävnader och förkläden, mössor och "stycken" på alla tillgängliga stolar och bord. Pennor och anteckningsböcker voro i livligt bruk, ty det gällde att samla så många uppgifter som möjligt om varje föremål. Då och då upptäckte någon en detalj, som måste beundras samfällt, ibland utlöstes ett skratt på grund av något lustigt motiv, och åter en annan gång stod man tyst och hänförd inför ett mästerligt arbete.

Under hela den därpå följande sommaren och hösten fortsatte inventeringen socken efter socken inom Södertörn. Textilier med större kulturvärde lånades och översändes till Nordiska Museet för fotografering. När inventeringen var slutförd, anordnades den 22–23 oktober å Museet en utställning av alla ditförda föremål.

Som resultat av inventeringen finns nu i Nordiska Museet fotografier och beskrivningar över dessa föremålen jämte kopior av inventeringslistorna, varför det är möjligt för nuvarande och kommande generationer att få en samlad bild av den gamla hemslöjden i Södertörn.

Såsom karaktäristiskt för Södertörn må, i vad det gäller linnevävnaderna, först och främst nämnas de ståtliga kalasdukarna. Med en längd av ända till tio alnar (=ca 6 m.) utgjorde de säkerligen husmoderns stolthet, när de breddes på borden vid de stora högtiderna

Forts. nästa sida ►►►

Vävnad i typiskt gåsögonmönster

eller släktkalasen. Väva i gåsögon i två våder äro dessa förenade medelst en knuten mittbård med trädde mönsterfigurer. Själva knytningen är tagen på snedden, och någon gång, såsom på en av dukarna från 1700-talet, bildas mönstret av omtagningar under själva knytningen. Vid kortändarna avslutas dukarna med en flätad frans, i någon mån lik de skånska "dukaträna". Liknande fransar, flätade av lämnade varptrådar, pryda även de långa, smala handkläderna i tre-skafts s.k. tandväv. Detta vävnadssätt är så vanligt här, att det av sakkunniga betecknas som en specialité för trakten.

Dräll och damastvävnader förekommo mera sparsamt. Emellertid påträffades i Österhaninge en utsökt vacker damast, randig och med

Kalasduk från Sorunda socken

små, regelbundet återkommande mönsterfigurer. Ett par rikt mönstrade servetter voro sannolikt vävda av någon yrkesvävare, möjligen i Vadstena eller Jönköping.

Utsökt fin kvalitet i tuskafts linnevävnader förekom i de finaste skjortorna och linygens överdelar. Särskilt brudgumsskjortorna voro dessutom ett kapitel för sig på grund av den dekorativa utstyrelsen, som säkerligen utgjorde för bruden ett mästerprov i handaskicklighet. De rikt sirade axelstyckena och linningarna kring hals och handleder i rätlinjig plattsöm är något av det mest utsökta, som finns i vitbroderi. Kanske är denna dekorationssöm icke så parant som t.ex. de skånska halsömmarna, men den är fullt ut lika förmälig.

Otroligt mycken tid och möda lades ned vid dekoreringen av plaggens "synliga" delar. Däremot gick man ganska lättvindigt tillväga med detaljer, som doldes av andra klädesplagg. Så t.ex. voro kvinnornas linygsärmar rikt sirade med broderier och breda knypplingar, medan halslinningen endast var överkastad med en vanlig tråd. Det behövdes intet mera, ty linningen doldes ju ändå alltid av halsklädet!

Mycken omsorg lades ned på det senare. Vardagens bomullshalsdukar, rutade i vackra färger samt helgdagsstassens nettelduk med rika broderier i kedje- och klumpsöm visa var för sig prov på högt utvecklat färg- och skönhetssinne.

"Jag skall väva mig en randig kjortel" sjunger ungmön i folkvisan. När man ser den oändliga variationen av kjolrandningar, som förekomma i Södertörn, tänker man sig gärna sörmländskan vid spinnrocken i vinterkvällarnas skymning. Med vana fingrar snor hon sin ulltött till det finaste gam, medan fantasin trollar och målar. Skall hon ha den gröna skogens olika skiftningar med litet svart och vitt "fläckegam" i randningen? Eller skall hon våga sig på den där flammande rödvioletta färgen, vilken är som en solnedgång före en ovädersdag, eller - bör hon kanske hellre hålla sig till det jordbruna och stenmossgråa och endast liva upp med några strimmar rött och blått?

Det mesta gamet färgar hon själv. Hon kan konsten att växfärga! Men en och annan

gång, när hon vill ha något extra fint, skickar hon det till någon yrkesfärgare i "Gamla sta'n" eller vid Munkbron.

Och sedan är det blott att sätta igång med vävarna. Kanske måste hon även väva sig en rutig schal, innan våren kommer. Det vill till att ta vara på stunderna!

Inte vet jag, om kvinnan i Södertörn varit en smula mera kokett än sin syster i norra delen av Stockholms län. Men nog ser det ut, som om sörmländskans intresse mera koncentrerat sig på klädedräktens än på bohagets utsmyckning. Så t.ex. hittades blott en enda mönstrad rya i Södertörn, medan däremot uppländskans mesta arbete lagts ned på de rikt mönstrade ryomas mångfald, enligt vad den nu i Uppland verkställda inventeringen visat. Men, kanske är detta en gren av hemslöjd, som tidigast upphört på denna orten och för den skull även hunnit försvinna. De omöstrade ryorna ävensom de s.k. trasryorna förekommo däremot ännu ganska allmänt. Alla dessa kulturskatter äro visst icke att anse som dött "kistegods", utan de utgöra ännu en levande folkkonst, som ger nya uppslag till nutidsmänniskans nytto- och prydnadsslöjd. Det gedigna materialet, de äkta färgerna och det skickligt utförda arbetet visa, hur god hemslöjd bör vara.

Vid de av Centralkommittén anordnade vävnadskurserna i länet komma numera de gamla mönstren och teknikerna till stor användning. Redan nu ha flera unga väverskor kopierat "mormors kalasduk" eller "gamla fasters halsduk". Kanske får den senare tjänstgöra som en färgglad veranda- eller kaffeduk. Ett litet motiv i "farfars kyrkväst" kan duga till ett möbeltyg, och en sorundaschal blir förebild för en ståtlig matsalsduk eller en fullt modern pläd för bil- och tågresor. Linnevävarna i dräll, gåsögon eller tandväv komma även till stor användning för såväl dyrbarare duktyg som de mera anspråkslösa men slitstarka vardagsdukarna.

Att inventeringen bidragit till det stegrade hemslöjdsintresset inom länet är obestriddigt. Största värdet ligger dock i tillvaratagandet av bygdens gamla textilskatter. Några år till, och det hade varit för sent!

■ Källa: Tidningen "Vår bygd" 1932

TACK!

Till alla Gilleskamrater ett varmt tack för den minnesrika uppvaktningen med blommor, presenter och sång på min 70-årsdag.

Ingrid Engström

Hjärtligt tack för den trevliga uppvaktningen på min födelsedag.

Stig Lundquist

En jättestor varm kram till Er alla som gjorde min födelsedag till ett oförglömligt minne, och allt vad jag fått före, på och efter "Dagen".

Ingrid Avelin

Ett varmt tack till alla Gilleskamrater för att min 50-årsdag blev till en stor fest. Tack för alla blommor och presenter. Tack för sången.

En minnesrik dag jag aldrig glömmar.

Ellinor Palm

David Karlsson

TILL MINNE

Vår äldste medlem David Karlsson avled 22/3 1994. Han var då nästan 102 år gammal.

David kommer vi att minnas som vår "hustomte" på Trädgårdstorp. Han gick omkring på torpet och såg till att allt var i sin ordning.

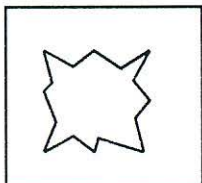
Han har också hjälpt till att bygga upp en del av husen vid Trädgårdstorp bl.a. Slätten.

Sina sista år bodde David på Allégården i Tumba. Och där har han på gamla dagar också glatt många med sång.

GYNNA VÅRA ANNONSÖRERI!

GLASMÄSTAREN I TUMBA AB

JORMA JOULAMO

TEL: 08-710 24 90

Jourtel:

08-530 327 98 el. 778 80 75

E. MARHOLDS MÅLERI

VÅRBÄCKSVÄGEN 10

146 40 TULLINGE

BOSTADSTEL: 08-778 29 45

KALLELSE TILL KVARTALSMÖTE

Måndagen den 14 november kl. 19.30 är det dags för årets tredje kvartalsmöte på Trädgårdstorp, till vilket du härmed kallas.

Det är här du kan framföra dina synpunkter på och förslag till Gillets verksamhet.

STYRELSEN